

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών**

**Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής και Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ (ΓΔΘΕΥ)
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)**

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1254

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 10, Σύνταγμα
Ταχ. Κώδικας : 105 63, Αθήνα
Πληροφορίες : Α. Γιαννοπούλου
Τηλέφωνο : 210 3742067
Fax : 210 3742063
Email : a.giannopoulou3@minfin.gr
stateaid_unit@minfin.gr

**Προς: ΔΑ Προγράμματος «Δίκαιη
Αναπτυξιακή Μετάβαση»
Μον Α2. Αξιολόγηση και Επιλογή Πράξεων
Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και
Οικονομικών**

Θέμα: Διατύπωση γνώμης επί του σχεδίου πρόσκλησης με τίτλο «Στήριξη βιομηχανικής και εφαρμοσμένης έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης βιομηχανικών διδακτορικών» για την υποβολή προτάσεων στο Πρόγραμμα Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση.

Σχετ. : Το Α.Π. εισ. ΥΠΕΘΟΟ 168449 / ΕΥΚΕ ΧΕ 1254/26-09-2025 μήνυμα ηλ. ταχυδρομείου της Δ.Α. Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση»

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, που αφορά την πρόσκληση «Στήριξη βιομηχανικής και εφαρμοσμένης έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης βιομηχανικών διδακτορικών», λαμβανομένου υπόψη του Ενωσιακού Θεσμικού πλαισίου για τις Κρατικές Ενισχύσεις, σημειώνονται τα εξής:

Η δράση απευθύνεται σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), με στόχο την υποστήριξη ερευνητικών έργων υψηλού επιστημονικού και τεχνολογικού επιπέδου και τη διάχυση των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινωνία και οικονομία. Η δράση χρηματοδοτεί τη διεξαγωγή ερευνητικού έργου στο πεδίο της βιομηχανικής ή εφαρμοσμένης έρευνας και υλοποιούνται με τη συνεργασία επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εντός των περιοχών των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

(ΕΣΔΙΜ). Η συνεργασία βασίζεται στον σχεδιασμό της ερευνητικής δραστηριότητας από τα Α.Ε.Ι. λαμβάνοντας υπόψη τεχνολογικές προτεραιότητες και πραγματικές ανάγκες των τοπικών οικονομιών. Ωστόσο, την επιστημονική, διοικητική και οικονομική ευθύνη φέρει αποκλειστικά το Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Α.Ε.Ι.

Οι επιχειρήσεις δύναται να υποστηρίξουν την ερευνητική δραστηριότητα με μέσα όπως η παραχώρηση εξοπλισμού, υποδομών ή τεχνογνωσίας, χωρίς να αποκτούν προνομιακή πρόσβαση σε αποτελέσματα ή λήψης οποιασδήποτε αποζημίωσης. Η δράση χρηματοδοτεί τη διεξαγωγή ερευνητικού έργου από υποψήφιους διδάκτορες που εστιάζουν σε εφαρμοσμένα ή βιομηχανικά πεδία και υλοποιούνται με τη συνεργασία επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εντός των περιοχών ΔΑΜ.

Ωστόσο, την επιστημονική, διοικητική και οικονομική ευθύνη φέρει αποκλειστικά το Α.Ε.Ι. Οι επιχειρήσεις δύναται να υποστηρίξουν την ερευνητική δραστηριότητα με μέσα όπως η παραχώρηση εξοπλισμού, υποδομών ή τεχνογνωσίας, χωρίς να αποκτούν προνομιακή πρόσβαση σε αποτελέσματα. Η συνεργασία ρυθμίζεται από συμφωνητικό/πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ του Α.Ε.Ι., της επιχείρησης και του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα, το οποίο εγκρίνεται από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος, κατόπιν εισήγησης του οικείου Τμήματος του Α.Ε.Ι. Το συμφωνητικό ορίζει με σαφήνεια τους όρους συνεργασίας, τη χρήση των υποδομών, τις υποχρεώσεις των μερών, καθώς και το πλαίσιο διαχείρισης των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Τα αποτελέσματα της έρευνας δημοσιοποιούνται ελεύθερα όταν δεν παράγονται δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Εφόσον προκύπτουν τέτοια δικαιώματα από τις εν λόγω δραστηριότητες των ερευνητικών φορέων ή των υποδομών τους, ανήκουν αποκλειστικά σε αυτούς.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι:

- Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ)

Ως δυνητικοί δικαιούχοι θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους.

I. ΙΣΧΥΟΝ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σχετικά με την εν θέματι δράση και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής- «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (C(2022) 7388 final 19-10-2022) καθώς και στο με αρ. πρωτ. 553/ΕΥΚΕ-ΧΕ9/04-01-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ από πλευράς κρατικών ενισχύσεων ισχύουν τα εξής:

Α) Για τις δράσεις Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΑΚ) και για τους οργανισμούς έρευνών και διάχυσης γνώσης και τις ερευνητικές υποδομές σύμφωνα με το σημείο 20 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (C(2022) 7388 final 19-10-2022) θεωρούνται ως μη οικονομικής φύσης οι εξής δραστηριότητες:

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

α) κύριες δραστηριότητες ερευνητικών οργανισμών και ερευνητικών υποδομών, και ιδιαίτερα:

- δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων...,

- ανεξάρτητη Ε&Α για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση...,

- ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης.

β) δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης, όταν αυτές διενεργούνται είτε από τμήμα είτε από τον ερευνητικό οργανισμό ή την ερευνητική υποδομή (συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων ή των θυγατρικών τους) είτε από κοινού με ή εξ ονόματος άλλων τέτοιων φορέων, όταν το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής.

Β) Σύμφωνα με τον ορισμό του αρ. 1.3 της ίδιας Ανακοίνωσης σημείο (λβ) ως «οργανισμός ερευνών και διάδοσης γνώσεων» ή «ερευνητικός οργανισμός» νοείται φορέας (όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, οργανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας, ενδιάμεσοι καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή/και εικονική παρουσία) ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που ο φορέας αυτός διενεργεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από αυτές τις οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν καθοριστικά ένα τέτοιο φορέα, π.χ. με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στα αποτελέσματα που αυτός παράγει.

Γ) Ως «έργο Ε&Α», σύμφωνα με τον ορισμό του αρ. 1.3 της ίδιας Ανακοίνωσης σημείο (λ): νοείται η λειτουργία που περιλαμβάνει δραστηριότητες που εμπίπτουν σε μία ή περισσότερες κατηγορίες έρευνας και ανάπτυξης οριζόμενες στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης, η οποία στοχεύει στην ολοκλήρωση μιας αδιαίρετης εργασίας συγκεκριμένης οικονομικής, επιστημονικής ή τεχνικής φύσης με σαφώς προκαθορισμένους στόχους. Ένα έργο Ε&Α μπορεί να αποτελείται από διάφορες δέσμες εργασιών, δραστηριότητες ή υπηρεσίες και περιλαμβάνει σαφείς στόχους, δραστηριότητες που πρέπει να εκτελεστούν για την επίτευξη των στόχων αυτών (συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων δαπανών τους) και συγκεκριμένα παραδοτέα για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων αυτών και τη σύγκρισή τους με τους συναφείς στόχους. Όταν δύο ή περισσότερα έργα Ε&Α δεν είναι σαφώς διακριτά μεταξύ τους και, ιδιαίτερα, όταν δεν έχουν ανεξάρτητες πιθανότητες τεχνολογικής επιτυχίας, θεωρούνται ενιαίο έργο.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δ) Ως «ερευνητική υποδομή», σύμφωνα με τον ορισμό του αρ. 1.3 της ίδιας Ανακοίνωσης σημείο (λγ), νοούνται οι εγκαταστάσεις, οι πόροι και οι συναφείς υπηρεσίες που χρησιμοποιεί η επιστημονική κοινότητα για τη διεξαγωγή έρευνας σε όλους τους τομείς. Ο ορισμός αυτός καλύπτει τον επιστημονικό εξοπλισμό ή σύνολα εξοπλισμών, τους γνωστικούς πόρους όπως οι συλλογές, τα αρχεία και οι δομημένες επιστημονικές πληροφορίες, τις υποδομές με βάση την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, όπως τα δίκτυα τύπου grid, τον εξοπλισμό πληροφορικής, λογισμικό και τα επικοινωνιακά εργαλεία, καθώς και κάθε άλλο μέσο απαραίτητο για τη διεξαγωγή έρευνας. Οι ερευνητικές αυτές υποδομές μπορεί να είναι ενιαίας θέσης ή κατανεμημένες (οργανωμένο δίκτυο υποδομών)».

Ε) Σύμφωνα με το σημείο 21 της ίδιας Ανακοίνωσης της Ε.Ε., «Σε περίπτωση που ένας ερευνητικός οργανισμός ή μια ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές, όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες. Εάν ο ερευνητικός οργανισμός ή η ερευνητική υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή του/της μπορεί να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα είναι αμιγώς επικουρική, δηλαδή συνδέεται άμεσα με τη δραστηριότητα του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση του/της, και είναι περιορισμένου πεδίου εφαρμογής. Για τους σκοπούς του παρόντος πλαισίου, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι όντως πρόκειται για την ως άνω περίπτωση όταν οι οικονομικές δραστηριότητες καταναλίσκουν ακριβώς τους ίδιους πόρους (όπως υλικό, εξοπλισμό, εργασία και σταθερό κεφάλαιο) με τις μη οικονομικές δραστηριότητες και η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε έτος για τέτοιου είδους οικονομικές δραστηριότητες δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα». Η μέτρηση της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της Ε.Ε., δεν γίνεται με οικονομικά στοιχεία αλλά με στοιχεία όπως αριθμός ωρών απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού, ώρες χρήσης εξοπλισμού κ.λ.π.

ΣΤ) Στην περίπτωση που ο ίδιος φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης, προκειμένου η δημόσια χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων να μην θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες, η χρηματοδότηση και τα έσοδά τους, να διαχωρίζονται σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση, ώστε να αποφεύγεται ουσιαστικά η επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας να καλύπτεται από την επιδότηση της μη οικονομικής (σταυροειδής επιδότηση). Αποδεικτικά στοιχεία για την τήρηση της προβλεπόμενης κατανομής των δαπανών, της χρηματοδότησης και των εσόδων μπορεί να συνιστούν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

του οικείου φορέα. Επισημαίνεται ότι η έλλειψη σαφούς διαχωρισμού καθιστά το σύνολο των δραστηριοτήτων του φορέα εντός του πεδίου εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

Ζ) Όταν μια ερευνητική υποδομή θα χρησιμοποιηθεί για δραστηριότητες και οικονομικής και μη οικονομικής φύσης και οι δραστηριότητες οικονομικής φύσης δεν μπορούν να θεωρηθούν επικουρικές τότε το τμήμα των μη οικονομικών δραστηριοτήτων θεωρείται μη κρατική ενίσχυση ενώ το τμήμα των οικονομικών δραστηριοτήτων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων κρατικών ενισχύσεων και μπορεί να ενισχυθεί με το άρθρο 26 του Καν. 651/2014 «Επενδυτικές Ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές».

II. ΑΠΟΨΕΙΣ

1. Όσον αφορά το σύνολο των προς χρηματοδότηση ερευνητικών έργων / υποδομών δύναται να θεωρηθεί ως μη κρατική ενίσχυση εφόσον στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης η διαχειριστική αρχή για κάθε υποβληθείσα πράξη εξετάσει την πλήρωση των σχετικών κριτηρίων και συγκεκριμένα:

ι) επιβεβαιώσει ότι αφορά ερευνητικό οργανισμό σύμφωνα με τον ορισμό του σημείου I.B ανωτέρω,

ιι) επιβεβαιώσει ότι αφορά έργο E& A σύμφωνα με τον ορισμό του σημείου I.Γ ανωτέρω,

ιιι) επιβεβαιώσει ότι σε περίπτωση Ερευνητικής Υποδομής που θα χρησιμοποιηθεί τόσο για μη οικονομικές όσο και για οικονομικές δραστηριότητες θα πρέπει να πληρούνται τα αναφερόμενα στα σημεία I.ΣΤ και I.Ζ ανωτέρω,

ιiv) επιβεβαιώσει ότι ισχύουν τα αναφερόμενα στο σημείο I.A ανωτέρω, επισημαίνοντας μεταξύ όλων των προϋποθέσεων που αναφέρονται, το σημείο I.A (β) *«όταν το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής»*.

2. Όσον αφορά την επιβεβαίωση του σημείου II.1.ι, ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι των πράξεων εμπίπτουν στον ορισμό του σημείου I.B και θεωρούνται ως «οργανισμός ερευνών και διάδοσης γνώσεων», θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι η πρόσκληση αναφέρει ότι: *«Ως δυνητικοί δικαιούχοι θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους»*. Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στο σημείο αυτό, διότι εάν οι δυνητικοί δικαιούχοι δεν εμπίπτουν στα αναφερόμενα στο σημείο II.1.ι ανωτέρω, τότε αυτοί ενδεχομένως θα πρέπει να εξεταστούν με βάση τα προβλεπόμενα στο αρ. 25 του ΓΑΚ (εφόσον βέβαια πληρούν τις ανάλογες προϋποθέσεις).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Σε κάθε περίπτωση η εξέταση τήρησης των προϋποθέσεων αυτών πρέπει να γίνεται τόσο κατά την φάση αξιολόγησης-ένταξης των πράξεων όσο και κατά το στάδιο του ελέγχου και κυρίως κατά το στάδιο ελέγχου των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

Με βάση τα παραπάνω και όσον αφορά την υπό αξιολόγηση πρόσκληση θα πρέπει μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων, εκάστη εξ αυτών πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με τα ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με αρ. πρ. 99801/ΕΥΚΕ_ΧΕ 1162/27-10-2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027», καθώς και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο με αρ. πρ. 112292/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1359/27.11.2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ.

Τέλος, επισημαίνεται, ότι η παρούσα αφορά ζητήματα Κρατικών Ενισχύσεων ενώ δεν αφορά ζητήματα συμβατότητας με τους Κανονισμούς των Ταμείων, Δημοσίων Συμβάσεων καθώς και του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, τα οποία εξετάζονται από τις αρμόδιες Αρχές.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ
- Ε.Υ.Κ.Ε.-Χ.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

